

magazine van het Bisdom Haarlem-Amsterdam

FEBRUARI
2024

1

SAMENKERK

SKB

8

11 februari:
O.L.V. van
Lourdes

10

3 februari:
H. Blasius

14

14 februari:
Aswoensdag

magazine van het bisdom Haarlem-Amsterdam

FEBRUARI

2024

1

SAMENKERK

Foto voorzijde: Detail van de reliekschrijn met relieken van de H. Bernadette Soubirous, welke in april in Nederland (en ons bisdom) zal rondgaan. Zie pagina 8-9.
Foto: Heiligdom O.L.V. Lourdes/Frankrijk.

Colofon

SamenKerk is het magazine van het Bisdom Haarlem-Amsterdam en verschijnt zes keer per jaar. Nummer 1 – jaargang 49
De volgende uitgave verschijnt op 28 maart 2024.

Redactie

Eric van Teijlingen (hoofd- en eindredactie), Carolien Hoogenboom, vacant (redactiesecretariaat).

Medewerkers

Mariska Adrichem, Ada Bakker, Michel Bakker, Jasperine Brussee-van der Plas, Anneke Donkers, Eric Fennis, Leo Fijen, Ingrid Henkemans, Corine van der Loos, Marcel Poorthuis, Vera Schneijderberg, Herman Woorts

Redactieadres

SamenKerk • Postbus 1053, 2001 BB Haarlem
Telefoon • 023-5112600 Fax • 023-5112629
IBAN • NL86 ABNA 0230 8523 19
E-mail • samenkerk@bisdomhaarlem-amsterdam.nl
www.bisdomhaarlem-amsterdam.nl

Abonnement

Abonnementenadministratie • 023-5112600.
Zes nummers *SamenKerk* • € 39,- per jaar
Zes nummers *SamenKerk* in het buitenland
€ 49,- per jaar

Advertenties

Redactie *SamenKerk*
Eric van Teijlingen
023-5112600
samenkerk@bisdomhaarlem-amsterdam.nl

Grafisch ontwerp

Impulsar strategy & design • www.impulsar.nl

Technische realisatie

Vanderperk Groep • www.vanderperk.nl

Niets uit deze uitgave mag zonder toestemming worden overgenomen. Van sommige teksten en illustraties is de herkomst niet te achterhalen; verantwoordelijken kunnen reageren via het redactieadres.

Relieken H. Bernadette

8

De gehele maand april maken enkele relieken van Bernadette Soubirous een rondgang door de bisdommen. Ook bij ons.

H. Blasius verrichtte in 1895 een wonder in Haarlem. Een schilderij hierover is weer terug waar dat gebeurde.

Haarlemse Blasiuszegen

10

SamenKerk verschijnt zes keer per jaar. Wilt u *SamenKerk* niet missen? Of ontvangt u *SamenKerk* liever thuis? Neem een abonnement! U ontvangt ons magazine voordat ze in de parochies verkrijgbaar is.
Info: samenkerk@bisdomhaarlem-amsterdam.nl

Aswoensdag

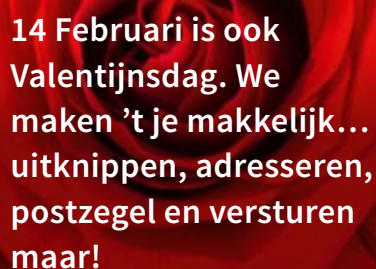
14

14 Februari is het Aswoensdag en begint de Veertigdagentijd. Hoe zat 't ook alweer?

Burn-out bij priesters

26

14 Februari is ook Valentijnsdag. We maken 't je makkelijk... uitknippen, adresseren, postzegel en versturen maar!

Valentijnsdag

40

Veel mensen krijgen door langdurige stress een burn-out. Ook priesters. Twee van hen vertellen hun verhaal.

Februari is, ondanks de schrikkelde dit jaar, de kortste maand in de kalender. Maar het is wel een heel gevarieerde maand met op 3 februari H. Blasius, op 11 februari O.L.V. van Lourdes en op 14 februari Valentijnsdag, dat dit jaar tevens Aswoensdag is. In het eerste nummer van *SamenKerk* van 2024 besteden we volop aandacht aan deze maand.

Een heel bijzondere dag is natuurlijk 14 februari. Het komt zelden tot nooit voor dat Aswoensdag en Valentijnsdag samenvallen. Zou dat wel samen gaan? De ene dag vooral gevoed door de commercie; de andere er totaal wars van.

Maar, na wat langer nadenken: waarom ook niet? Eerst naar de kerk voor een askruisje en daarna gezellig uiteten met je geliefde! Of anders een valentijnskaartje sturen. Altijd leuk eentje te ontvangen. Ook als je priester bent.

Veel leesplezier met *SamenKerk*!

Eric van Teijlingen
hoofdredacteur

En verder

- 4 Wat ik u zeggen wil
- 6 Kort nieuws
- 12 Wereldziekendag
- 13 Stille Omgang 2024
- 16 Liefde en vriendschap
- 18 Column Marcel Poorthuis
- 20 Inspiratie
- 23 Column Leo Fijen
- 24 Kort nieuws
- 29 Bisschoppensynode 2023 en 2024
- 30 What the WJD happened...
- 33 Geboekt
- 34 Uit de kunst: de kruisweg van Nes aan de Amstel
- 36 Personalia
- 37 Agenda
- 38 Puzzel

Een vraag die vele mensen zich stellen is: Hoe kan er een God zijn als er zoveel narigheid en ellende in de wereld is? En hoe kan het dat mensen, die toch geschapen zijn naar Gods beeld en gelijkenis, verwoesting zaaien en zo ongelooflijk veel narigheid teweeg brengen? In de theologie wordt dit genoemd *mysterium iniquitatis*, het mysterie van het kwaad.

B

Bekoringen van Jezus

In de Veertigdagentijd staan we ook bij deze vragen stil. Op de eerste vastenzondag horen we over de bekoringen van Jezus. Die bekoringen gaan over heersen en macht, over materie en

over het 'ik'. Aan het einde van de Veertigdagentijd herdenken we het lijden van Jezus. Toen kwam er nóg een bekoring op Hem af: die van moedeloosheid en van willen wegvlugten voor dat lijden. Maar Hij hield stand en gaf niet toe. Daarna werd de verlossing gebracht door zijn lijden, sterven en zijn opstanding uit de dood tot nieuw leven. Hierin ligt het antwoord verborgen op het mysterie van het kwaad.

Het kwaad in de wereld

Hoe is het kwaad in de wereld gekomen? De Bijbel legt dit uit door het verhaal van Adam en Eva te vertellen (Genesis 3). De mens is geschapen naar Gods beeld en gelijkenis en in vriendschap met God, dat is de glorie van de mens. De kroon daarop is de vrijheid en de vrije wil: een mens is geen marionet, maar een verantwoordelijke speler op het wereldtoneel. Die perfecte harmonie komt tot uiting in het verhaal van Adam en Eva in het paradijs: de wereld was in harmonie. Maar dan gaat het mis. Het paradijsverhaal brengt dat onder woorden door de slang in de boom van het paradijs te laten zeggen: "Als je van deze vrucht eet, zul je gelijk zijn aan God en kennis hebben van goed en kwaad" (vgl. Gen. 3,5). Die woorden vatten de bekoring samen waar iedere mens voor staat en die Jezus in de woestijn heeft weerstaan: Kies je voor jezelf, voor het 'ik', kies je voor kennis, macht en materie of laat je je leven daar niet door bepalen? Houd je stand of vlucht je weg?

Spiraal van kwaad doorbroken

Ooit is de harmonie van het eerste begin doorbroken en hebben zonde en kwaad hun intrede gedaan. Het leven van Jezus wijst de weg om in ons eigen leven

Het mysterie van het kwaad

die spiraal van kwaad te doorbreken en Jezus' sterven en verrijzen openen de weg naar een nieuwe toekomst, naar een ander, beter leven na dit leven. En opnieuw is de vraag aan ons mensen: Waar ga je voor?

Geen mens is zonder zonde

Nu is er (bijna) geen mens zonder zonde, daarom is de nederigheid om eigen fouten te willen zien en te willen streven naar verbetering, eigenlijk het allerbelangrijkste. De vastentijd nodigt ons uit tot die bezinning en het ontvangen van het Sacrament van verzoening (de biecht). Omdat we nu eenmaal niet perfect zijn, is die reflectie, die bezinning, heel belangrijk. Als iedereen dat deed, zou de wereld er anders uitzien!

Godsdiensten oorzaak van geweld

Sommige mensen wijten de haat en de strijd in de wereld aan de religies. De godsdiensten zouden aanzetten tot oorlog en kwaad. Daar is wel wat op af te dingen: de grootste oorlogsmisdadigers van de twintigste eeuw waren mensen die zich tegen godsdienst keerden. Een religie die oproept tot geweld gaat totaal voorbij aan het wezen van godsdienst en van het Christendom, dat oproept tot vrede, verzoening, bezinning, nederigheid en dienstbaarheid. Je kunt in ieder geval geen katholiek zijn en tegelijk je medemens - we zijn allen broeders en zusters - haten en vervolgen.

Godsdienst houdt waarden en normen voor, opdat mensen goed leven.

Onze hoop

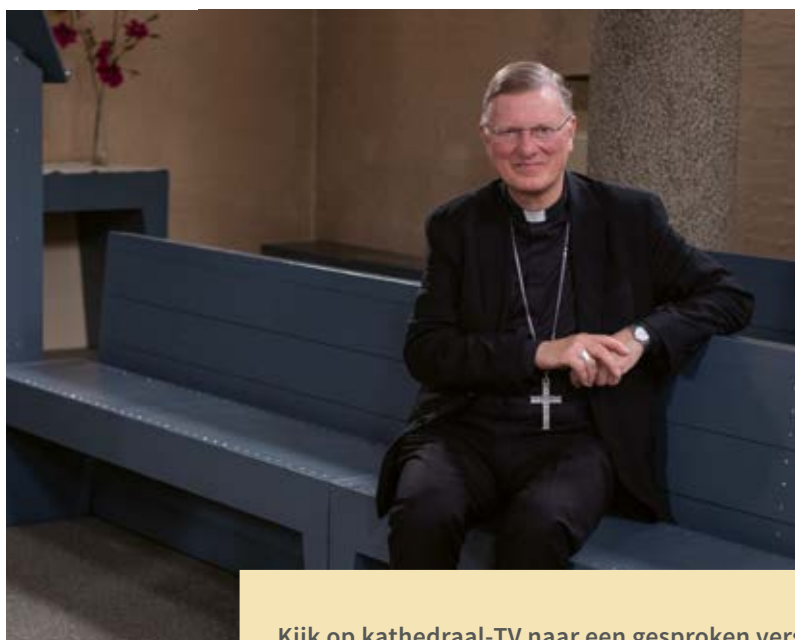
Het kwaad gaat door, helaas... We hebben er volop mee te maken. Er zijn oorlogen en er is terrorisme op vele plaatsen in de wereld. Onze troost is de belofte, die verbonden is met het kruis van Jezus Christus. Hij is voor iedereen gestorven, zonder onderscheid. Het kwaad zal niet het laatste woord hebben. Ieder mens heeft de taak om die cirkel van het kwaad te doorbreken door dienstbaar te zijn en goedwillend, met de nederigheid om eigen fouten te willen erkennen. Ieder mens draagt deze verantwoordelijkheid. De Veertigdagentijd nodigt ons uit tot bezinning hierop.

Waarom heeft God dit allemaal zo toegelaten? Ik kan het antwoord niet overtuigend geven: hoe kun je bijvoorbeeld uitleggen waarom een

onschuldig kind door geweld moest sterven? Had God ons niet zo kunnen maken dat we geen kwaad zouden doen? Het kwaad blijft in zekere zin een mysterie, omdat het antwoord deels verborgen is. Ik kan alleen vertrouwen dat God die - heel de geschiedenis overziende - de wereld zó geschapen heeft, alles zal voltooien, ten goede. "Zie, ik maak alles nieuw" (Apc. 21, 5). ■

Bisschop Johannes Hendriks

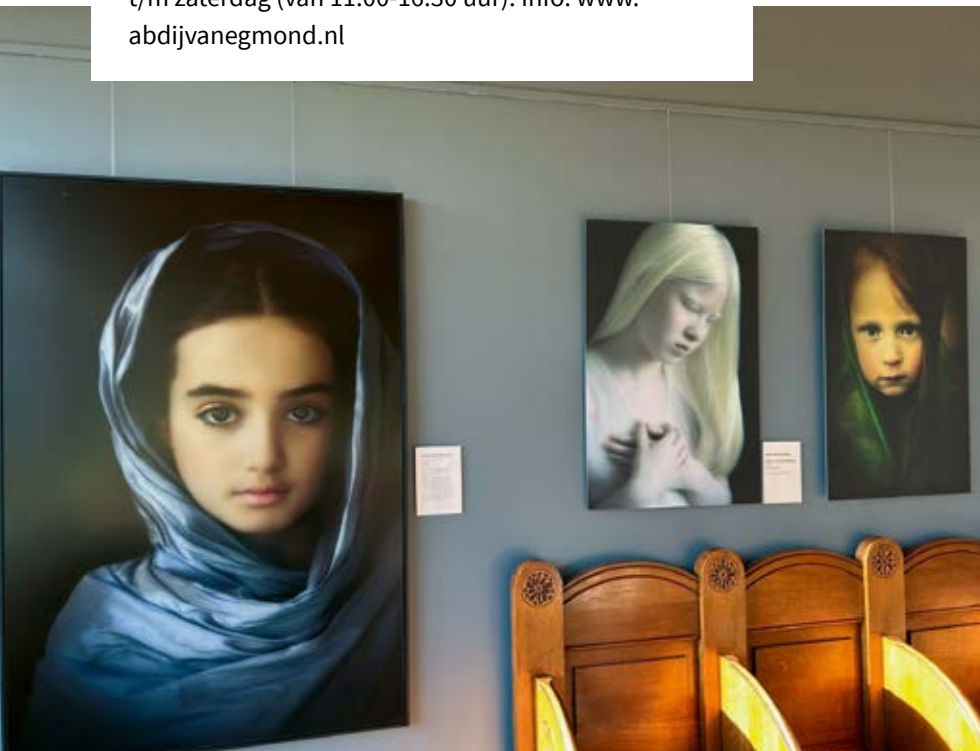
”
**De mens is
geschapen naar
Gods beeld en
gelijkenis en
in vriendschap
met God.**

Kijk op kathedraal-TV naar een gesproken versie van deze 'Wat ik u zeggen wil'.

Zie de mens

In de abdijwinkel exposeert Reiny Bourgonje met een serie portretfoto's van jongeren en kinderen met verschillende achtergronden, waaronder adoptie- en vluchtelingenkinderen. De expositie 'Zie de mens' is t/m 16 maart te bezoeken van dinsdag t/m zaterdag (van 11.00-16.30 uur). Info: www.abdijvanegmond.nl

Vrijwilligers belangrijk

Vrijwilligers zijn de olie van kerkelijk Nederland. De tijd die de ruim 280.000 vrijwilligers in ons land aan kerken besteden, staat gelijk aan zo'n 28.000 banen en zo'n anderhalf miljoen aan werkloon, aldus Lucas Meijs bij de start van Actie Kerkbalans. De inzet van kerkelijke vrijwilligers is van grote waarde. Allereerst doet het iets met de vrijwilliger zelf. Die heeft plezier, leert wat bij, ontmoet anderen. Ze zijn ook van waarde voor de plaatselijke kerk; dankzij hen kan een parochiekerk functioneren, een gemeenschap bouwen en omzien naar anderen.

Zegeningen

Het Dicasterie voor de Geloofsleer heeft vlak vóór Kerstmis de verklaring 'Fiducia supplicans' gepubliceerd over de betekenis van zegeningen. Ook homoseksuele mensen en mensen in niet-huwelijkse relaties kunnen een zegen ontvangen van een diaken of priester. De verklaring maakt duidelijk dat zo'n gebaar van pastorale nabijheid niet kan geschieden in een viering noch de indruk mag wekken van een zegening van de relatie. Zij die om een zegen vragen, laten zien dat ze in hun leven "Gods reddende aanwezigheid nodig hebben [door] een verzoek om Gods hulp, een smeekbede om beter te leven". Een dergelijke zegen wordt "aan iedereen aangeboden zonder dat er iets voor nodig is", waardoor mensen voelen dat ze nog steeds gezegend zijn ondanks hun fouten en dat "hun hemelse Vader doorgaat met hun welzijn te willen en te hopen dat ze zich uiteindelijk zullen openstellen voor het goede". Zo'n gebed of zegen over personen is een uitdrukking van pastorale nabijheid en begeleiding.

Lees hier de reactie van de Nederlandse bisschoppen op deze verklaring.

Taizévieringen

De Begijnhofkapel en de Engelse kerk op het Begijnhof (Amsterdam) organiseren iedere derde donderdag van de maand om 19.30 uur een Taizéviering van bidden, zingen en stilte. Wees de komende tijd welkom op 15 februari (Engelse kerk) en 21 maart (Begijnhofkapel).

Projectkoor De Doper

Predikant Bart Vijfvinkel en organist Jos Martens hebben een oratorium geschreven over Johannes de Doper, de wegbereider van Jezus. Van februari tot en met mei wordt het stuk iedere woensdagavond ingestudeerd. In juni is de première in één van de Zaanse kerken en later enkele uitvoeringen elders. Wie wil meezingen in het projectkoor De Doper? Info: jos-martens@live.nl

Handreiking religieus erfgoed

Het aantal kerken dat de deuren moet sluiten, neemt toe. Wat gebeurt er vervolgens met de voorwerpen, vaak bijzonder religieus erfgoed? Wordt het verzameld in de parochiekerk, die open blijft? Hoe geef je er een goede bestemming aan en hoe maak je keuzes voor behoud? De vernieuwde Handreiking Roerend religieus erfgoed (van Museum Catharijneconvent) is nuttig voor iedere parochie. Info: Ingrid Henkemans (erfgoed specialist voor ons bisdom): i.henkemans@catharijneconvent.nl

Missionaire parochie

Op zaterdag 6 april komen vele parochies en parochianen naar de conferentie over 'De Missionaire Parochie' in 'De Basiliek' (Veenendaal). Zij zijn in hun parochies bezig met de omslag naar een missionaire cultuur. Mirjam Spruit (Centrum voor parochiespiritualiteit) en Arnoud Drop (Alpha Nederland) spreken over het thema 'Volg mij' met als focus op het (christelijk) leerlingenschap. Op vrijdagavond 5 april is er een apart 'young professionals' programma. Info: www.missionaireparochie.nl (kosten bedragen € 35,00 | korting voor jongeren tot 30 jaar en groepen).

Familiezondagen

Iedereen, hoe jong of oud je bent, is welkom bij een Familiezondag, met extra aandacht voor ontmoeting en geloofsvragen. Kom eens kijken en ervaar een Familiezondag.

Info: www.bisdomhaarlem-amsterdam.nl/familiezondag

- Almere (H.-Bonifatiuskerk om 12.00 uur): 3 maart
- Amstelveen-Bovenkerk (H.-Urbanuskerk om 10.00 uur): 24 maart
- Haarlem (St.-Josephkerk om 9.30 uur): 25 februari, 24 maart
- Heemskerk (H.-Mariakerk om 14.00 uur): 4 februari
- Heiloo (heiligdom om 12.30 uur): 11 februari, 10 maart

- Uithoorn (De Burght om 11.00 uur): 11 februari, 10 maart, 24 maart
- Schagen (St.-Christoforuskerk om 11.00 uur): 10 maart
- Wognum (H.-Hiëronymuskerk om 10.00 uur): 4 februari, 3 maart

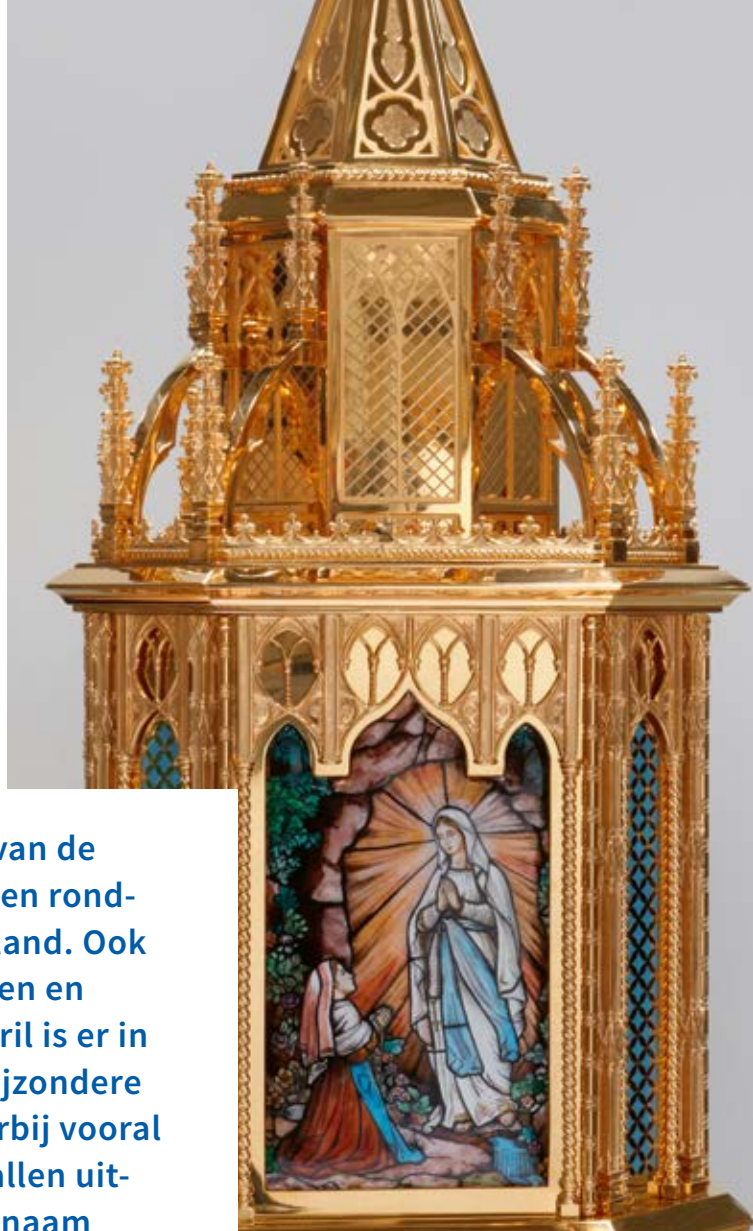

Familiezondag

Reliekschrijn H. Bernadette van Lourdes

Van 5 tot 8 april in
ons bisdom

In april 2024 zal een schrijn met een relik van de heilige Bernadette Soubirous (1844-1879) een rondgang maken door alle bisdommen van ons land. Ook in het onze. Overal worden speciale vieringen en bijeenkomsten gehouden. Op zondag 28 april is er in de Sint-Janskathedraal in Den Bosch een bijzondere viering ter afsluiting van de rondgang, waarbij vooral alle Lourdesparochies en -groepen en ook allen uitgenodigd zijn, die als voornaam en/of doopnaam 'Bernadette' hebben.

Bernadette Soubirous was veertien jaar toen zij op 11 februari 1858 voor de eerste keer in de grot van Massabielle, net buiten Lourdes aan de oever van de rivier Gave, een verschijning zag van een jonge vrouw in het wit. Dat gebeurde gedurende enkele weken achttien keer.

De Dame in het wit maakte zich aan Bernadette bekend met de woorden 'Ik ben de Onbevleete Ontvangenis'. Dat was de bevestiging dat het om de H. Maagd Maria ging. Maria riep via Bernadette allen op tot gebed, in het bijzonder voor de bekering van de zondaars en verzocht om een kapel. Zij gaf tevens aan dat ze wenste dat pelgrims er in processie zouden komen. In aanwezigheid van velen liet Maria door Bernadette diep in de grot een bron opgraven; deze stroomt tot op de dag van vandaag.

Plaats van genezing

Na het opgraven van de bron van Lourdes vond er een lichamelijke genezing plaats: Catherine Latapie stak haar verlamde arm in de bron en deze genas. De Kerk heeft tot nu toe zeventig lichamelijke genezingen als wonder erkend, na onafhankelijk, grondig en uitvoerig medisch onderzoek. De genezing dient daarvoor medisch onverklaarbaar te zijn, plotseling te zijn ingetreden en blijvend.

In ons bisdom

Van donderdagavond 4 t/m maandagavond 8 april is de reliekschrijn van de H. Bernadette in het bisdom Haarlem-Amsterdam: van 4 t/m 5 april in de parochie H. Maria in Amstelveen (in de H.-Urbanuskerk in Bovenkerk) en van 5 t/m 8 april in het heiligdom O.L.V. ter Nood.

Echter, vele meer geestelijke genezingen hebben er plaatsgevonden en vinden er plaats. Juist in Lourdes ervaren ontelbaren – jong en oud, ziek en gezond – veel kracht, vreugde en vrede, verdieping van hun geloof en gebed alsook vriendschap. Vaak klinken er de woorden: “Ik kan er weer tegen” of “Ik heb iets achter mij kunnen laten.” Tijdens een bedevaart naar Lourdes heeft menig-geen ook zijn of haar partner gevonden of de roeping tot het priesterschap, diaconaat of het religieuze leven.

Zr. Marie-Bernard

Bernadette werd enkele jaren na de verschijningen religieuze in het klooster Saint Gildard in Nevers. Daar leidde zij als Zr. Marie-Bernard een teruggetrokken leven, in gebed en grote zorg voor zieke medezusters. Op 35-jarige leeftijd is zij na een lang en pijnlijk ziekbed overleden. Niet vanwege de verschijningen, maar vanwege de vrouw die zij was, is zij in 1933 heiligverklaard. Daardoor mogen we bidden op haar voorspraak, tezamen met die van Maria, Onze Lieve Vrouw van Lourdes.

In ons land

Door de aanwezigheid van de reliekschrijn – daarin bevindt zich een stukje huid van de H. Bernadette – in ons land willen de Nederlandse bisschoppen de evangelische boodschap van Lourdes des te meer onder de aandacht brengen alsook het

”
**De Nederlandse
bisschoppen willen
de evangelische
boodschap van
Lourdes meer
onder de aandacht
brengen.**

pelgrimeren naar Lourdes stimuleren. Ontelbaren hebben van God in Lourdes veel genade ontvangen en een steun voor hun verdere levensweg en wel aan de hand van Maria. Velen ervaren er wat een grote reden tot dankbaarheid het is om te mogen behoren tot de wereldkerk. Dat alles zal – zo hopen de bisschoppen – in dankbaarheid worden gevierd en versterkt tijdens de aanwezigheid van de reliekschrijn van de H. Bernadette Soubirous in ons land. ■

*Mgr. Herman Woorts
bisschop-referent voor bedevaarten*

De terugkeer van de Haarlemse Blasius

Op 3 februari gedenkt de Kerk de heilige Blasius en wordt na de vieringen die dag de Blasiuszegen gegeven aan de gelovigen. In Haarlem leidde zo'n Blasiuszegen tot een wonderlijke genezing, wat Frans Loots op doek vastlegde.

In 1895 schilderde de kunstschilder Frans Loots (1863-1924) een doek met voorstellingen uit het leven van de heilige Blasius. Daarop verbeeldde hij ook de wonderlijke genezing van de Haarlemse Anna Sacré. Het doek raakte in de vergetelheid totdat het in 1975 weer opdook. Via allerlei omwegen hangt het schilderij nu weer op de plek waar het thuishoort: in de Josephkerk aan de Jansstraat.

Blasius de keelheilige

Blasius was omstreeks het jaar 300 bisschop van Sebaste in Armenië. Hij werd tijdens een christenvervolgiging gevangengenomen en afgevoerd naar de gevangenis. Onderweg werd hij aangeklampt door een vrouw wier zoontje zich verslikt had in een visgraat. Blasius redde het kind van de verstikkingsdood. Dit verklaart waarom hij onder meer patroon is tegen keelaandoeningen. Zijn feestdag op 3 februari is dan ook de dag dat katholieken de Blasiuszegen mogen ontvangen. Daarbij worden twee kaarsen gekruist tegen de keel van de gelovige en spreekt de diaken of priester een gebed uit. Dit gebeurde natuurlijk ook in de St. Josephkerk tegen het einde van de negentiende eeuw, toen die kerk overigens nog de kathedraal van het bisdom was.

Anna Sacré en haar stem

In 1895 dreef Anna met haar broer Jan en zus Marie een winkel in de Haarlemse Grote Houtstaat 33: Het Boterhuis. Ze verkochten er kaas, boter, eieren en vleeswaren. Jan werd 'Jan Ham' genoemd vanwege zijn meer dan voortreffelijke gesneden beenham. De zaak stond goed bekend en ook vermogende klanten uit de omgeving betrokken hun waren bij Het Boterhuis. Die lieten hun boodschappen dan wel gemakshalve in hun rijtuig

←

'Scènes uit het leven van Sint Blasius' door Frans Loots (1895). Centraal is het beeld van Sint Blasius afgebeeld. Rechts de scène met Anna Sacré gekniel op de communiebank terwijl zij van de kapelaan de Blasiuszegen krijgt. Ook aanwezig de pianiste Betsie Pielage en haar broer Henri, eerste directeur-organist van de kathedraal aan de Leidsevaart.

afgeven of door het personeel aannemen. Op een kwade dag stak Anna de straat over met zo'n bestelling en werd toen op een haar na aangereden door een voorbijrazende sleperskar. Van schrik verloor ze haar stem! Een ramp voor een winkelier in die dagen. Als trouw parochiane van de St. Josephkerk ging zij op 3 februari daarnaartoe om de Blasiuszegen te ontvangen. Kapelaan Jan Klompé reikte de zegen uit. Eenmaal terug in de kerkbank voelde Anna al dat ze haar stem terugkreeg.

Het schilderij en het beeld

Die genezing bracht de kapelaan ertoe de kerkschilder Frans Loots, die ook schilderijen in de Josephkerk had aangebracht, opdracht te geven een schilderij te maken met scènes uit het leven van de heilige Blasius. En daar dan uiteraard ook de genezing van Anna Sacré bij te betrekken.

Het schilderij heeft linksboven 'Sebaste 316', het jaar van de marteldood van Blasius, en rechtsboven 'Haarlem 1895'. Centraal staat het beeld van Blasius, dat Anna als vrome tegenprestatie voor haar genezing aan de parochie schonk. Daaromheen scènes waarbij Blasius het jongetje redt van de verstikkingsdood, waar hij de beul tegemoet treedt die hem moet doden, zijn kroning in de hemel en uiteraard de zegening van Anna.

Na vertrek van de kapelaan Klompé uit Haarlem bleef het schilderij in zijn bezit, ook later toen hij pastoordeken was in Gouda. Het schilderij dook in 1975 weer op toen een familielid, mevrouw Klompé-Tummers uit Heerlen, het schonk aan de kathedraal, waar kapelaan Klompé eveneens gewerkt had. Daar bleef het in de schatkamer en later in de collectie van het Kathedraal-Museum.

Josephkerk

Op 22 augustus 2022 kwamen vertegenwoordigers van de Sint Josephparochie en de Commissie Kunstzaken en KathedraalMuseum (van de Stichting Kathedrale Basiliek Sint Bavo) bijeen in de plebanie van de KoepelKathedraal. Zij tekenden een bruikleenovereenkomst, waarna het Blasius-schilderij van Frans Loots verhuisde naar de St. Josephkerk aan de Jansstraat. Een even opmerkelijke als begrijpelijke overdracht.

Anna overleed in 1937 op 79-jarige leeftijd; pastoor Klompé in 1921. Het door Anna geschonken beeld van Blasius stond lang als pilaarheilige tegenover de preekstoel van de Joseph. Die preekstoel werd bij de liturgische aanpassingen verzaagd tot altaar en het beeld verdween in een stil hoekje. Nu zijn beeld en schilderij weer prominent in het volle zicht gesteld. ■

Michel Bakker

11 februari. Wereldziekendag

De laatste jaren van zijn leven leed paus Johannes Paulus II (1920-2005) aan de ziekte van Parkinson. Het werd steeds zichtbaarder naarmate de jaren klommen. Toen de diagnose bij hem werd gesteld, heeft deze paus in mei 1992 de Wereldziekendag in het leven geroepen.

H

ij wees als dag hiervoor 11 februari aan. Dat dit de gedachtenis van Onze Lieve Vrouw van Lourdes is, is geen toeval. Sinds de heilige Maagd Maria daar in 1858 verscheen aan Bernadette Soubirous

net buiten dat Zuid-Franse dorpje, is dit een bedevaartsoord voor veel zieken geworden. Voor Johannes Paulus II was 11 februari een geschikte dag om speciaal te bidden voor zieken en voor de zieken zelf om hun lijden aan God op te dragen.

Op Wereldziekendag 2013 maakt paus Benedictus XVI zijn voornemen tot aftreden op 28 februari 2013 bekend vanwege de fysieke zwaarte van het pausambt.

Wereldziekendag

Ook wij kunnen elk jaar op Wereldziekendag hierbij stil staan. Bezoek eens een naaste van wie de gezondheid achteruit gaat. In onze geloofsgemeenschappen en parochies hebben de zieken een bijzondere plaats en rol. Ze vormen de krachtcentrale van de Kerk. Hun gebed en ziek-zijn dat zij opdragen aan de Heer, vaak door Maria, Heil der zieken, is een onmisbare rijkdom die zegen brengt over het werk dat de Kerk doet:

Floris Bunschoten is plebaan van de H.-Bavokathedraal, deken van Haarlem en voorzitter van het Ziekenapostolaat Nederland.

de verspreiding van het Goede Nieuws en het transformeren van deze wereld.

Ziekenapostolaat

Dit was ook de gedachte van mgr. L. Willenborg, pastoor in Bloemendaal, die hiertoe in 1925 het Ziekenapostolaat oprichtte, dat inmiddels in vele landen over de wereld (buiten ons land: Polen, Italië, Frankrijk, Indonesië) actief is en de aandacht voor de Wereldziekendag promoot. ■

Floris Bunschoten

Het Ziekenapostolaat Nederland verzorgt iedere eerste dinsdag van de maand van 14.00 tot 15.00 uur bij Radio Maria het radioprogramma 'Vonken van Hoop' met inspiratie, muziek en regelmatig gelegenheid om tijdens de uitzending gebedsintenties door te geven.

Ziekenbrief van de paus

Ieder jaar publiceert het Vaticaan de Ziekenbrief van de paus vanwege Wereldziekendag. Lees hier de Ziekenbrief 2024, getiteld 'Het is niet goed dat de mens alleen blijft'.

Stille Omgang

16 op 17 maart 2024

In de nacht van 16 op 17 maart wordt in het centrum van Amsterdam het Mirakel van Amsterdam, een eucharistisch wonder uit 1345, herdacht. Duizenden gelovigen uit het hele land lopen dan de Stille Omgang. Vanuit allerlei plaatsen en parochies – ook vanuit uw omgeving in Noord-

Holland – reist men af naar de hoofdstad voor het lopen van de ommegang en het vieren van de eucharistie. Deelnemers wordt gevraagd om de Stille Omgang te lopen als ‘pelgrims van hoop, biddend voor de vrede’ (het thema van dit jaar). Meer informatie over mogelijkheden in uw omgeving voor deelname:

www.stille-omgang.nl ■

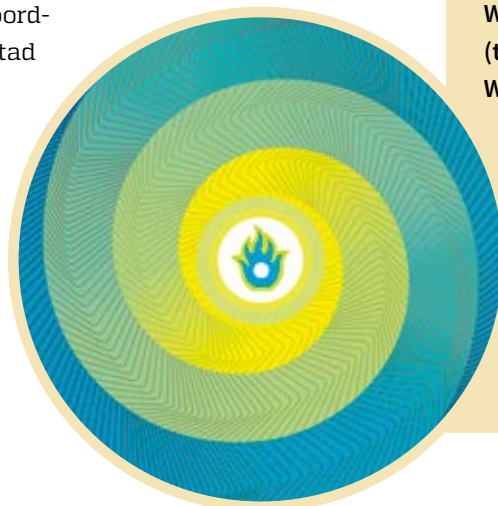

Foto: Defensie/Koninklijke Landmacht

Jongeren- programma met legeraalmoezenier Chanthal Wouters

Voor jongeren is er een eigen programma voorafgaand aan het lopen van de Stille Omgang, waar jongeren vanuit het hele land elkaar kunnen ontmoeten. Chanthal Wouters, aalmoezenier bij de Koninklijke Landmacht, spreekt over haar ervaringen met het thema ‘hoop en vrede’. In haar werk maakt ze onrecht mee, spannende situaties en draagt daarin zorg voor het legerpersoneel tijdens missies maandenlang van huis. Hoe houd je hoop in moeilijke tijden? Hoe houd je de moed er in? Er is altijd die spanning tussen vrede en rechtvaardigheid. Het programma omvat verder een moment van aanbidding, gelegenheid voor het ontvangen van het sacrament van boete en verzoening en mgr. Jan Hendriks viert de eucharistie.

Wie: Jongeren 16-30 jaar (tieners onder begeleiding welkom).

Waar: OLV-kerk, Keizersgracht 220 Amsterdam. **Wanneer:** zaterdag

16 maart vanaf 20.15 uur. **Kosten:** € 5,00. Scan de QR code voor aanmelding.

Tijd om te rijpen

De Veertig-dagentijd

Op Valentijdsdag 14 februari start met de viering van Aswoensdag de Veertig-dagentijd, vanouds ook wel de Vasten-tijd genoemd. Veertig dagen bereiden we ons voor op Pasen, het feest van de opstanding en het nieuwe leven. Het is het belangrijkste feest voor christenen, voorafgegaan door de indringende dagen van het Paastriduüm: Witte Donderdag, Goede Vrijdag en Paaszaterdag.

Wie echter goed telt vanaf Aswoensdag tot Pasen komt uit op zesenvieftig dagen. Maar de zondagen van de Veertig-dagentijd gelden niet als 'vastendagen.' We vieren

immers iedere zondag Pasen. Het vasten heeft in de afgelopen vijftig jaar andere vormen gekregen. Waar vroeger streng gevast werd, kennen we nu nog twee verplichte dagen van 'vasten en onthouden', te weten Aswoensdag en Goede Vrijdag. Toch worden we in de Veertig-dagentijd opgeroepen tot matigheid.

Sober maar niet somber

Al vieren we iedere zondag Pasen, ook de zondagen van de Veertig-dagentijd zijn sober. De kleur van de liturgie is paars, de kleur van de bezinning. Er worden geen 'gloria' en 'alleluia's' gezongen, het orgel speelt beperkt en bloemen blijven achterwege. Het is echter geen sombere tijd, want we zien door lijden en kruis heen uit naar het nieuwe leven. En Jezus zelf zegt in het evangelie: "Als u vast, zet dan geen somber gezicht op en laat niet aan de mensen zien dat u vast, (...) maar vast voor uw Vader die in het verborgene is" (Mt. 6,16-18).

ontvangen. Iedere katholiek is nog altijd verplicht tenminste één keer per jaar te biechten, de zogeheten paasbiecht. Het is een prachtig sacrament, dat niet meer per se in een biechtstoel hoeft te worden uitgesproken, maar ook het resultaat kan zijn van een persoonlijk gesprek met een priester, bij wijze van spreken aan de keukentafel. Het heeft in het verleden gelovigen misschien niet altijd gesterkt door het wat dwingende karakter en de vorm. Maar dit sacrament wordt door steeds meer mensen, en ook met name door jongeren, herontdekt als betekenisvol en heilzaam.

Bid, vast en doe

De Veertigdagentijd vraagt dus om matigheid (vasten) en meer gebed en verzoening, om zo meer aandacht te hebben voor onze relatie met God en onze naasten. Betrokken zijn op hen, die aan onze zorgen zijn toevertrouwd of die onze hulp nodig hebben, vertaalt zich ook in de Vastenactie, die ieder jaar landelijk wordt gehouden, en waarbij parochies en andere gemeenschappen projecten omarmen, die financieel en middels ons gebed gesteund kunnen worden.

Een prachtige tijd

De Veertigdagentijd kan een prachtige tijd zijn als we er in ons persoonlijk leven ruimte voor maken. We kunnen daarbij geholpen worden door mooie muziek die voor deze tijd geschreven is, door bezin-

nende teksten, fysieke of online retraites, en de liturgie van de zondagen die ons meevoert naar die diepere relatie, die God door zijn zoon Jezus met ons is aangegaan. Dat het daarmee ook een tijd van hoop en bemoeiding mag zijn, is iets wat we elkaar aan het begin van de Veertigdagentijd van harte mogen toewensen. ■

Eric Fennis

Eric Fennis is deken van Amsterdam en bisschoppelijk gedelegeerde voor liturgie.

Askruisje

Dit citaat komt uit het evangelie van Aswoensdag, de dag waarop we een askruisje ontvangen. De palmtakjes van het jaar daarvoor worden verbrand tot as en de priester en/of diaken spreekt dan bij het opleggen van de as de woorden: Gedenkt dat ge stof zijt en tot stof zult wederkeren. Of een meer uitnodigende tekst: Bekeert u en gelooft in het evangelie. Het opleggen van de as is een oud gebruik. Al in de tijd van Jezus zaten mensen, die ernstige zonden begaan hadden, in het voorportaal van de tempel, gekleed in een sober gewaad en met as op het hoofd als teken van boetedoening. In Nederland hebben we daar nog het spreekwoord 'in zak en as zitten' aan overgehouden.

Boete en verzoening

Maar daar hoeven we niet in te blijven zitten, als wij zelf onze fouten en tekortkomingen onder ogen durven zien. De Veertigdagentijd is daarom bij uitstek ook de tijd om het Sacrament van boete en verzoening te

”
**Het is bij uitstek
de tijd om het
Sacrament
van boete en
verzoening te
ontvangen**

14 Februari is ook Valentijnsdag. Je verrast of je wordt verrast door je geheime aanbieder. Of je nu verkering hebt, verloofd bent of getrouwd, die dag verras je elkaar, wil je bij elkaar zijn. Misschien ook vanuit de Bijbelse gedachte “Waar er twee of drie bijeen (...) zijn, daar ben Ik in hun midden” (Mt. 18,20). De Heer voelt zich thuis daar waar mensen samen zijn. Diaken Jeroen Hoekstra schrijft over dat samen zijn van mensen in de kerk, in je eigen dorp of in die kerk verderop.

Liefde & Vriendschap

“W

aar er twee of drie bijeen (...) zijn, daar ben Ik in hun midden” (Mt. 18,20). Zo is onze God. De Heer voelt zich thuis daar waar

mensen samen zijn. Waar er twee of drie bijeen zijn, daar voelt de Heer zich thuis. Samen zijn en thuis zijn.

Samenzijn

Voor God is een mens pas waarlijk mens als hij samen is. We ontdekken dat steeds opnieuw in de verhalen in de Bijbel. Denk aan Adam tegen wie God zei: “Het is niet goed als een mens alleen is” (zie Genesis 2). Of denk aan Jezus die de leerlingen twee aan twee de wereld in stuurde om de Blijde Boodschap te verkondigen. Alleen in samenzijn krijgen wij als mens betekenis. Er is geen vriendschap zonder samen zijn. Delen kan alleen met

een ander. Ons hele bestaan was niet eens mogelijk zonder het samenzijn van twee geliefden. Zo sterk is samen zijn verbonden met onze identiteit en ons bestaan.

Thuis zijn

Tweede punt is 'thuis zijn'. En dat is ook een belangrijk punt. God voelt zich thuis daar waar mensen bijeen zijn. Twee of drie mensen die wandelen, zoals naar Emmaus, is al genoeg (zie Lucas 20,13-35). God zal met hen wandelen, zo weten wij. En waar God zich thuis voelt, zouden wij ons daar ook niet thuis mogen voelen? Als het voor God voldoende is om er thuis te zijn, daar waar wij elkaar vinden, zou het dan voor ons ook niet voldoende moeten zijn? Moeten wij - met alle parochiële ontwikkelingen in het achterhoofd - dan ook niet meer loskomen van wat ons zo heilig en eigen is: de eigen kerk waar je het eigen koor en je eigen vrienden tegenkomt. Laat ons beseffen: God heeft dat niet nodig om zich bij ons thuis te voelen. Dat kan ook in de huiskamer bij iemand thuis. En het kan zeker in de kerk in het volgende dorp. Is dat niet precies waar wij staan: dat wij los moeten laten en het visioen leren omarmen: God is daar waar wij samen zijn. En dat samenzijn is het belangrijkste, hoe en waar dan ook. Oneindig veel belangrijker dan die plekken, waar wij vaak veel aan hechten.

In zijn Naam

De oplettende lezer heeft misschien opgemerkt dat ik in het citaat aan het begin een stukje heb weggelaten. In de uitspraak van Jezus zit namelijk nog een element: Daar waar er twee of drie bijeen zijn, *in mijn Naam*, daar ben Ik in hun midden. 'In mijn Naam' had ik even weggelaten, maar is natuurlijk ook een heel belangrijk element. Het gaat erom dat we samen zijn in zijn Naam, wil de Heer met ons zijn. 'In zijn Naam' kunnen we vertalen als 'Ubi caritas et amor'. Wij zijn in zijn Naam bijeen, als er vriendschap is en liefde tussen ons. *Ubi caritas et amor, Deus ibi est*. Daar waar vriendschap is en liefde, daar is God. Opnieuw de bevestiging dat God dáár is waar mensen samen zijn.

Vriendschap

Vriendschap is een breed begrip. Wat betekent vriendschap in de zin van 'Ubi caritas'? Het gaat om caritas: wederzijdse zorg om elkaar om niet. Het wordt mooi geformuleerd in het liedje 'Samen zijn' gezongen door Willeke Alberti: Vriendschap is 'leven door dichtbij elkaar te zijn'. Een bekende Nederlandse schrijver

noemde zijn ware vriendschappen 'levenslange gesprekken'. Daarmee raken we aan wat vriendschap betekent. Vriendschap als *caritas*, hart hebben voor elkaar. Wie er echt moeite voor doet en er aandacht voor heeft, kan veel van zijn of haar vriendschappen werkelijk tot dit niveau verdiepen. Het lukt niet altijd, maar als het lukt, is het een van de bronnen van geluk in een mensenleven. De plaats waar de Heer met je zal zijn.

Liefde

Als laatste de liefde. "Uw enige schuld blijve de onderlinge liefde", zegt Paulus tot ons (Rom. 13,8). Liefde is een woord dat makkelijk gekaapt wordt om het te reserveren voor een gevoel. Maar liefde is allereerst een houding en pas daarna een gevoel. Liefde is kijken met de ogen van je hart naar de wereld. Kijk met de ogen van de hemel naar de ander. Liefde is niet oordelen. Liefde is vergeven. Liefde is jezelf een houding aanmeten waarin je

evenveel wilt doen voor het geluk van iemand die qua levensstijl en wereldbeeld ver van je afstaat als voor degenen die dicht bij je staan. Liefde is zogezegd, je vijand liefhebben. De ander liefhebben gelijk jezelf. Tot slot wil ik het samenbrengen: Waar er twee of drie bijeen zijn in vriendschap en liefde, daar is God.

Onze toekomst, de toekomst van de katholieke gemeenschappen ligt hierin dat wij een thuis vinden bij elkaar. Dat wij thuis zijn daar waar wij samen zijn in zijn Naam, zodat Hij bij ons is, zodat wij de Heer ontmoeten en ervaren in elkaar. Jezus zegt tot ons: "Vrienden noem Ik jullie!" (Joh. 15,15). Moge dit een aansporing zijn om ook elkaar vrienden te gaan noemen. Mogen wij elkaar liefhebben, zoals Hij ons lief heeft. Want dan zal niet alleen de Heer met ons zijn, maar zijn wij een geloofsgemeenschap gefundeerd op vriendschap en liefde en zo worden wij een bron van geluk voor vele mensen om ons heen. Een plek waar mensen naar toe komen en willen zijn. Daar waar vriendschap is en liefde, daar is de Heer in hun midden en vinden wij, mensen, een thuis. Een thuis bij elkaar en bij onze Heer! ■

Jeroen Hoekstra

Diaken Jeroen Hoekstra is werkzaam in Aalsmeer, Kudelstaart, De Kwakel, Nes aan de Amstel, Uithoorn en Zaandam.

In de donkere dagen zoeken we allemaal naar lichtpuntjes van medemenselijkheid, helden van naastenliefde. Ik vond er zelfs twee: een die ik al jaren kende, en een die ik nooit had ontmoet.

Dat kwam zo: stichting Pardes verheugde zich jarenlang in de medewerking van Rob Cassuto, bestuurslid van Joodse huize. Ook schreef hij fijnzinnige boeken over de Bijbel en commentarieerde de parasja (bijbelpericoop) van de week en dat doet hij nóg. Door een zeer zware operatie kon hij echter niet meer zijn woonplaats Nijmegen verlaten om naar Amsterdam te komen. Maar ook in Nijmegen maakte hij zich heel verdienstelijk in de Raad van Levensbeschouwing, die zich inzet voor vrede en verstandhouding tussen religies en de maatschappij, juist ook als het moeilijk is zoals nu met Gaza. De rondborstige burgemeester van Nijmegen Hubert Bruls memoreerde het grote maatschappelijke belang van de Raad en reikte dan ook met veel vreugde de onderscheiding Ridder van Oranje-Nassau aan Rob Cassuto uit.

Ikzelf had er graag de lange reis voor over om bij dit bijzondere gebeuren aanwezig te zijn. Onderweg – en dat is belangrijk voor het vervolg – kocht ik twee spijkerbroeken, zoals ik elke paar jaar doe. De blauwe was te lang, dus zouden ze de juiste maat naar mijn huis opsturen. In Nijmegen aangekomen besloot ik te wandelen naar de apostolische kerk, waar de ceremonie zou plaatsvinden. Het was aardedonker en veel verder dan ik gedacht had. Zo voerde de route langs de Veldweg en door het duistere Jonkerbos. Bijna op de plaats van bestemming zocht ik verkleumd een bankje op bij een bushalte. En ja, daar liet ik mijn pakje met spijkerbroek staan! Later nog even teruggekeerd, maar het pakje was verdwenen.

De warme woorden aan het adres van Rob, de nadruk op de dialoog tussen de godsdiensten en de noodzaak dat eigenlijk elke stad zo'n Raad zou moeten hebben, dat alles deed

Marcel Poorthuis is emeritus-hoogleraar in de dialoog tussen de godsdiensten aan de Faculteit Katholieke Theologie van Tilburg University.

me goed en het leed was (bijna) vergeten. Maar de volgende dag ging de telefoon en mijn vrouw nam op: "Of we een spijkerbroek kwijt waren? Niet dat ik weet, maar ik zal mijn echtgenoot eens vragen". Een mevrouw die bij vluchtelingen werkte, had van een vluchteling (zijn naam is me bekend) het pakje gekregen met het uitdrukkelijke verzoek om de eigenaar op te sporen. Omdat de bon mijn naam bevatte, was dat

gelukt! Ik was geroerd door deze onbekende held-van-menselijkheid en heb hem een aardigheidje opgestuurd.

Een bijzondere ervaring: twee lichtpuntjes in de donkere dagen, twee helden van naastenliefde! Al had ik mijn geklungel van het vergeten van die spijkerbroek liever nog eventjes voor mijn vrouw verborgen gehouden. ■

“
**Een bijzondere
 ervaring: twee
 lichtpuntjes in
 de donkere dagen,
 twee helden van
 naastenliefde!**”

Bisschoppensynode 2023 en 2024

D

e afgelopen maand oktober was in Rome de Bisschoppensynode, die in 2021 begon en in oktober 2024 zal worden afgesloten. In 2021-2022 waren bisdommen in de hele wereld aan zet, in voorjaar 2023 werd er per

werelddeel gesproken en in oktober 2023 op wereldniveau. Naast bisschoppen namen ook andere geestelijken en leken (waaronder ruim vijftig vrouwen) deel aan de gesprekken en hadden zij stemrecht.

2024

Dit komende half jaar ligt de bal weer bij de bisdommen en de parochies, die gevraagd zijn om per thema een reactie te geven op alle punten van overeenstemming, de kwesties die behandeld moeten worden en de voorstellen die uit de dialoog naar voren zijn gekomen. De theologische kwesties worden niet alleen in Rome met experts tegen het licht gehouden. Elke bisschoppenconferentie is opgeroepen om uit al die kwesties en voorstellen de belangrijkste te kiezen en die de komende maanden zo breed mogelijk te bespreken. In Nederland coördineert een landelijke werkgroep dit proces. Daarbij worden parochies en parochianen opgeroepen om door te gaan met de synodale manier van luisteren en spreken met elkaar, zodat de synodale dynamiek gaande blijft. ■

Foto: Vatican Media

Meer weten?
Scan de QR-code. Of kijk op:
www.luisterendopweg.nl

Scan de QR-code voor de
slottekst (Nederlands)
Bisschoppensynode in Rome
in oktober 2023.

Maria,

Op deze plaats hebt u miljoenen en miljoenen
gebeden beluisterd.

De ene hebt u vertroosting geschonken
anderen hebt u hun roeping doen ontdekken
en hebt u de kracht geschonken
om ze te beantwoorden.

Vandaag kom ik hier, in het spoor van Bernadette,
als pelgrim, toerist, bezoeker, of gewoon
uit nieuwsgierigheid.

Ik sluit mij aan bij die ontelbare anonieme menigte.

Maar eigenlijk is het geen menigte.

Als Moeder van Jezus kijkt u ieder van ons aan,
als een persoon.

Laat uw blik op mij rusten
en moge het licht van uw nabijheid
vrede brengen in mijn hart.

Wees gegroet, Maria,
vol van genade, de Heer is met u.
Gezegend zijt gij onder alle vrouwen
en gezegend is Jezus, de vrucht van uw schoot.

Heilige Maria, Moeder van God,
bid voor ons zondaars,
nu en in het uur van onze dood.

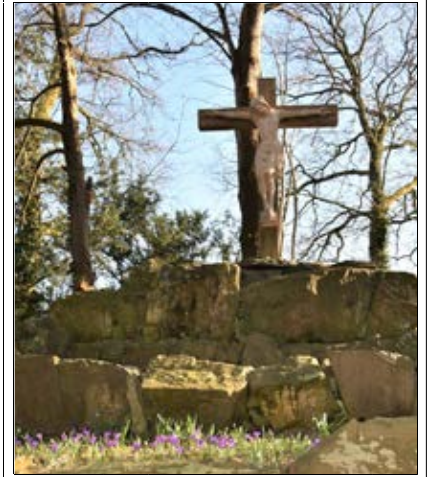
Amen.

Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes, bid voor ons.
Maria, zonder zonden ontvangen, bid voor ons.
Heilige Bernadette Soubirous, bid voor ons.

Onze Lieve Vrouw ter Nood Heiloo

Wandel langs de kruiswegstations op het heiligdom om op een bijzondere wijze het lijdensverhaal van Christus te beleven. Alleen, met z'n tweeën of in een groepje. Bij iedere statie kunt u met uw mobiele telefoon een QR-code scannen voor een korte uitleg over de statie, gevolgd door een overweging om het lijdensverhaal te verbinden met uw eigen leven.

*U kunt de kruisweg dagelijks wandelen tijdens openingstijden
Start: Kruiswegstation 1 start tegenover de ingang van de Bedevaartkapel.*

Voordat ge geboren werd, bestemde Ik u voor Mij.
(Jer. 1:5)

Denk je erover om priester te worden?
Ontdek het op willibrordseminarie.nl

Erik Venneker
seminarist

Grootseminarie St. Willibrord
Bisdom Haarlem-Amsterdam

www.willibrordseminarie.nl

Wilt u de priesteropleiding steunen?
Stort uw gift op reknr. NL64 INGB 000 000 5464
t.n.v. Het Grootseminarie of scan de QR-code

Ontdek jouw theologische bachelor of master aan Tilburg University!
In Tilburg of Utrecht

Ook in deeltijd

Informatiedagen:
Bachelor Open dag Tilburg – 2 maart
Master Open dag Tilburg – 23 maart
Studie Informatiedag Utrecht – 5 april
Bachelor Meeloopdagen – 17 en 18 april
Studie Informatiedag Utrecht – 16 mei

Een ervaring die je persoonlijk verrijkt en je voorbereidt op een impactvolle baan als pastor, geestelijk verzorger of docent

Bachelor Theologie | Bachelor Theology | Master Theologie | Master Christianity and Society | Master Geestelijke Verzorging | Universitaire Lerarenopleiding Godsdienst en Levensbeschouwing
Meld je aan via: www.tilburguniversity.edu/studeer-theologie

Tilburg School of Catholic Theology

TILBURG UNIVERSITY Understanding Society

H

et was één van mijn laatste klussen als verslaggever bij het televisieprogramma 'Kruispunt TV'. Daarna werkte ik vooral als eindredacteur en presentator. Van het ene op het andere moment

vertrok ik begin 1992 naar Zagreb om daar een reportage te maken over de hulp van christelijke organisaties aan de slachtoffers van de Balkanoorlog.

Van de hulpverleners, die ik voor een reportage volgde, hoorde ik over een veel groter drama in een dorp buiten Zagreb. Tientallen mensen zijn daar vermoord en gedumpt in de sneeuw. Met de cameraman en de tolk nemen we het risico om dit dorp op te zoeken en het oorlogsgebied in te gaan. Als we het dorp binnenrijden zien we overal bloed in de sneeuw. Huizen zijn verwoest en verlaten. De school is één grote chaos, de kerk een ruïne. Het dorp heet Vocin en is een bedevaartsoord van Maria. Als we daar aankomen, is alles kapot. Alleen Maria is ongeschonden. Midden in de dood en verwoesting is er de troost van Maria die blijft waken. Trouw onder het kruis, ook hier in Vocin.

Het is niet de enige keer dat ik zoiets meemaak. Het verdriet en de leegte zullen er altijd zijn. Maar hebben nooit het laatste woord. Ik hoef maar terug te denken aan de Urbanuskerk in Amstelveen-Bovenkerk, die in 2018 geheel verwoest werd door brand. Alleen de paaskaars bleef ongeschonden. Alsof God zeggen wilde: hoe donker het ook is, het eeuwig licht gaat nooit uit.

En mijn gedachten gaan ook terug naar Jaap Veerman, vader van Lennart, die stierf bij de Nieuwjaarsbrand in Volendam. Maandenlang bleef vader Jaap versuft in de modder van de dood liggen, totdat hij zichzelf de vraag stelde: blijf ik liggen of sta ik op om het leven te omarmen? Hij deed het laatste. Zijn zoon mist hij alleen maar meer, maar hij stond op en werd met zijn vrouw pleegouders van een tweeling om deze meiden later te adopteren.

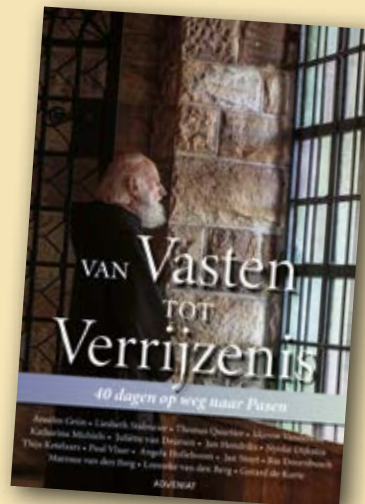
Leo Fijen is ambassadeur van uitgeverij Adveniat en presentator van de geloofsgesprekken van de KRO-NCRV op de zondagochtend.

Zo was door de dood heen het licht van het leven sterker dan de duisternis van de dood. God draagt ons daarbij, Maria blijft waken bij ons kruis en Het Licht komt zo tot ons door de kieren van het donker.

Ik vertel deze verhalen in de weken naar Pasen toe. We bevinden ons dan in de woestijn van ons leven en hebben het gevoel dat die veertig dagen eindeloos lang

duren. Juist dan in die duisternis en leegte van onze tijd is het goed om de ogen open te houden naar mensen die alleen maar donker zagen en toch de weg naar het licht zochten.

”
**Wanneer begraaf
jij het conflict
met je naasten
en wie ben jij
ten diepste?**

Om deze voorbeelden – zoals hierboven beschreven – te volgen en werkelijk stappen te maken in ons leven, schreef ik een gebedenboek: Van Vasten Tot Verrijzenis, 40 dagen op weg naar Pasen. Met levensechte verhalen van geestelijk verzorgers over drama's in het alledaagse bestaan, maar ook met confronterende vragen van Anselm Grün: hoe sta jij op uit het graf van je angst, wanneer begraaf jij het conflict met je naasten en wie ben jij ten diepste? Probeer deze vragen te beantwoorden en ervaar dat het Licht ook in uw leven het wint van de dood. ■

Religie en wetenschap

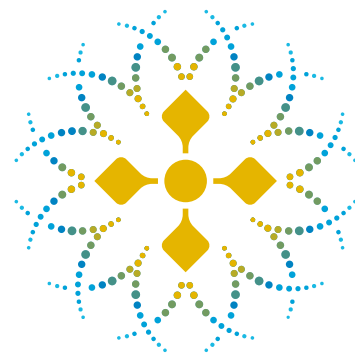
Tussen religie en wetenschap heeft het altijd geknetterd, van innige samenwerking tot aan keihard botsen. Ze hebben veel met elkaar gemeen. Tot en met 2 juni laat 'De schepping van de Wetenschap' in Museum Catharijneconvent in Utrecht (in samenwerking met Teylers Museum, Haarlem, en Rijksmuseum Boerhave, Leiden) aan de hand van eeuwenoude wetenschappelijke instrumenten, zeldzame manuscripten en hedendaagse kunst zien dat de geschiedenis van de natuurwetenschappen in West-Europa niet kan worden begrepen zonder kennis over de invloed van het christendom. Info: www.catharijneconvent.nl

100 jaar Agathakerk

Op zondag 4 februari wordt om 11.00 uur het eeuwfeest van de H.-Agathakerk (Breedstraat, Beverwijk) gevierd met mgr. Jan Hendriks en alle pastores en parochianen van de Sint-Eloyparochie. Ook de beiaardier draagt zijn steentje bij. Heel 2024 is een feestjaar met een afwisselend programma met als thema 'Omzien naar elkaar'.

Priester worden?

Het seminarie St. Willibrord houdt op zaterdag 9 maart (9.30-17.00 uur) een oriëntatiedag. Van 8 op 9 maart is ook de '24 Uur voor de Heer' op het Mariaheilgdom in Heiloo (24 uur aanbidding met biechtgelegenheid). Info: rector Jeroen de Wit (rector@willibrordseminarie.nl) | 06-40125490).

**Grootseminarie
St. Willibrord**
Bisdom Haarlem-
Amsterdam

Uitnodiging Chrismamis 2024

Woensdag 27 maart, de woensdag in de Goede Week, zijn alle parochies, pastores en parochianen van harte uitgenodigd voor de Chrismamis in de Sint-Bavokathedraal in Haarlem. Tijdens deze bijzondere viering, waarbij het unieke kathedrale koor zingt, komt het hele bisdom samen, vernieuwen de diakens en priesters hun wijdingsbeloften en zegent de bisschop de zieken- en catechumenenolie en wijdt het chrisma (wat onder meer gebruikt wordt bij het Doopsel en het Vormsel). De aanvang is om 19.30 uur.

Rond Vastentijd en Pasen

Tijdens de Veertigdagentijd biedt de Abdij van Egmond diverse bezinningsactiviteiten aan, waaronder:

- van 13-15 maart: 'Land Art', creatieve vormen op weg naar Pasen om met materiaal uit de kloostertuin een natuurlijk kunstobject te maken. Verblijf op basis van volpension volgens de dagorde van de broeders;
- zaterdag 16 maart (van 10.30-16.00 uur): 'Excultet! Dat juiche...!', aan de hand van de paasjubelzang creatieve verdieping over de symboliek van nacht, duister en licht en Pasen;
- zaterdag 16 maart (om 14.30 uur): concert in de Abdijkerk: 'Die Sieben Letzten Worte unseres Erlösers am Kreuze' (Joseph Haydn) door Peter Koetsveld op klarinet.

Gedoopt worden

Het Dicasterie voor de Geloofsleer ziet geen principiële beletselen voor transseksuele personen om gedoopt te worden. Ook kunnen zij en homoseksuelen peetouders zijn, als zij – zoals altijd gebruikelijk – goed voorbereid en bereid zijn. Voor het dopen van een kind van homoseksuele ouders geldt (ook als sprake is van adoptie of draagmoederschap) dat “er gegronde hoop moet zijn dat het kind in de katholieke godsdienst zal worden opgevoed”. Tevens liet het dicasterie van het pauselijk leergezag eind oktober jl. weten dat “er niets in het huidige kerkelijk recht is dat een homoseksueel of transseksueel persoon verbiedt” om getuige te zijn bij een huwelijk.

Zaterdag 20 januari vierde de Ethiopische Orthodoxe Kerk Timket, het feest van de Doop van de Heer in de Jordaan. In Amstelveen-Bovenkerk kwamen vele Ethiopische christenen bijeen, waarbij enkele personen gedoopt werden.

Paasgala'24 jongeren

Voor de tweede keer organiseert het jongerenplatform een paasgala (voor jongeren vanaf 18 jaar). Dit jaar op zaterdag 13 april.

Info: www.jongekerk.nl

KoepelKathedraal op TV

NH Nieuws besteedde aandacht aan het 125-jarig jubileum van de kathedraal, met leuke items over organist Ton van Eck en het Willibrordusorgel, de vrijwilligers van de onderhoudsploeg en de kunstenaars over een tentoonstelling in dit kerkgebouw. Bekijk ze op: www.koepelkathedraal.nl

Vallen en weer opstaan

Priesters en hun burn-out

We kennen in onze omgeving allemaal wel iemand die een burn-out heeft of van een burn-out geheel of gedeeltelijk is hersteld. Burn-out is een serieuze kwestie met soms grote gevolgen voor mensen (en hun omgeving), die hier mee te maken krijgen. Ook priesters of diakens. Op dat gebied zijn het net mensen. In dit artikel tippen we dit gevoelige onderwerp - waar zelden over wordt gesproken - aan, want het is van belang dat in parochies wordt besproken waarom hun (oud-)pastoor of diaken of pastoraal werker is afgehaakt vanwege een burn-out of soms de bisschop verzoekt om een andere benoeming. Maar eerst: wat is een burn-out?

Burn-out

Burn-out is het gevolg van langdurige mentale en fysieke overbelasting van een persoon. Mensen verliezen daarbij voor een langere periode het overzicht en grip op de situatie. Ze kunnen hun dagelijkse bezigheden niet meer goed doen. Burn-out ontstaat door stress, waarbij (dwingend) verplichtingen, (ingrijpende) gebeurtenissen en gespannen (werk)verhoudingen van grote

Ontkerkelijking, een overvolle agenda en gedoe in de parochie: het leven van de Nederlandse priester gaat niet altijd over rozen. Voor een aantal van hen wordt de druk zo groot dat ze emotioneel en fysiek uitgeput raken. In het *Katholiek Nieuwsblad* van 1 december vertelden drie priesters het verhaal van hun burn-out. Omdat het een serieus onderwerp is, dat het werk van mensen raakt, hun verhaal ook in *SamenKerk*.

invloed zijn. Herstel kan lang duren en soms is er blijvende schade. Chronisch gestreste hersens zien er namelijk echt anders uit dan normaal gestreste hersens. Het gebeurt ook regelmatig dat mensen ontkennen dat chronische stress gevolgen heeft voor het lijf, of wordt (ook door artsen) de zwaarte van de burn-out onderschat. Een burn-out heeft zowel te maken met de persoonlijke situatie van iemand, als met de omstandigheden op het werk en andere omstandigheden (zoals de huidige digitale maatschappij, die steeds meer en steeds sneller iets van mensen verwacht). Een burn-out is persoonlijk en vraagt om een individuele aanpak van rust, tijd en ruimte.

Het parochiële werk

Maar welke omstandigheden van het pastorale werk, van een parochiële omgeving kunnen een rol spelen bij een burn-out? Het werk van pastorale krachten is bij

Jan-Jaap van Peperstraten

Kort voor de kerstlockdown van 2021 brak er iets in priester Jan-Jaap van Peperstraten (45). Alsof de coronatijd een genadeklap had gegeven na een jarenlange opbouw van stress. “Ik had toen bijna twee jaar op eieren gelopen. Het ging niet meer. Ik moest de moed erin houden, maar ik had geen moed om erin te houden. Dat was de breuk, daar begon mijn burn-out.” Toch ziet Van Peperstraten, die inmiddels zeven jaar priester is, de oorsprong van zijn burn-out zelfs al vanaf zijn diakenwijding. Zijn eerste benoeming was in 2015 in Heemstede, een complexe parochie. Van Peperstraten werd kapelaan in een middelgrote stad met twee parochies, waarbij het fusieproces maar niet

van de grond kwam door tegenstand van een groep parochianen.

De jonge priester worstelde ook met het stellen van grenzen. “Als je pas gewijd bent, ga je niet direct piketpaaltjes slaan. Je wilt vanuit je roeping klaarstaan voor de mensen. Inmiddels communiceer ik veel duidelijker over wat ik wel en niet kan.” In het najaar van 2019 werd Van Peperstraten benoemd in de Sint-Dominicusparochie In Alkmaar, zijn huidige parochie. Tegelijkertijd ging zijn gezondheid steeds meer achteruit: Van Peperstraten woog op een gegeven moment 110 kilo. “Tot mijn wijding sportte ik veel. Na mijn wijding heb ik er bijna niks meer aan gedaan. En terugkijkend kan je wel zeggen dat dit ook al duidelijke signalen waren. Ik zat al op het randje.”

In 2020 brak de pandemie los. Van Peperstraten werd regelmatig gebeld voor ziekenzalvingen in het ziekenhuis. De priester moest een speciaal pak aan om besmetting te voorkomen en moest de quarantaineafdeling van het ziekenhuis in. “Ik vond het doodeng. Ik weet nog dat ik dacht: ‘Ik durf dit niet’, maar de zuster is heel dapper en die loopt er gewoon binnen. Achteraf ben ik blij dat ik er voor mensen kon zijn, dat ik de genade kreeg om die drempel over te gaan. Maar achteraf gezien draaide ik op pure crisisenergie.” Een korte tijd later ging Van Peperstraten naar de huisarts voor andere klachten. De priester zat er naar eigen zeggen “als een opgewarmd prakje bij”. Hij voelde zich lusteloos en kon zich nergens toe zetten. De huisarts verzocht hem dringend om het wat rustiger aan te doen.

Lees verder op pagina 28

uitstek de zorg voor anderen, net als bij mensen werkzaam in de zorg- of welzijnssector. Denk aan pastorale gesprekken, die soms indringend kunnen zijn. Maar ook aan het bijna altijd beschikbaar zijn. Uitvaarten kunnen nu eenmaal niet wachten. Pastores vergaderen wat af, coördineren vrijwilligerstaken en bespreken op allerlei niveaus beleid en beleidskeuzes. Vergaderingen zijn niet altijd kort, bondig en efficiënt. Overwerk, gebrek aan vrije tijd en/of privacy, eenzaamheid en tegenwerking en verzet tegen fusies en kerksluitingen zijn de meest voorkomende kenmerken van het ongemak van priesters. Schaalvergroting van parochies (met meerdere locaties) waardoor priesters soms gehaast van de ene naar de andere kerk vliegen, minder gelegenheid hebben tot het opbouwen van een band met de gemeenschap en de (grote) reisafstanden dragen niet altijd bij aan de arbeidsvreugde van pastores. Dit alles speelt een rol dat sommige pastores zich ‘opgebrand’ voelen.

Met of tegen

De gedachte zich helemaal te willen geven, zonder voldoende tijd voor ontspanning en bezinning, maakt een priester kwetsbaar voor een burn-out. Veel stress komt ook voort als parochianen en vrijwilligers de pastores in hun werkzaamheden niet ondersteunen of soms

ronduit tegenwerken in het aangaan van de uitdagingen waarvoor parochies zich gesteld zien. Van gezonde stress van een drukke pastorale dag is nog geen diaken of priester ziek geworden, maar van gespannen verhoudingen en tegenwerking wel!

Dankzij of ondanks

Misschien is het goed om in een parochiebestuur of onder elkaar eens te bepraten hoe de parochiegemeenschap staat tegenover haar diakens en priesters? Ondersteunen we hen in hun pastorale werk en bij de uitdagingen waar de Kerk in ons land voor staat? Bouwen we aan een gezonde werkomgeving voor pastores als óók voor vrijwilligers en parochianen? Is het fijn om diaken of priester te zijn in onze geloofsgemeenschap én kan hij ook écht priester zijn of moet hij eerder de politieman of brandweerman uithangen? Veel pastores willen liever pastor zijn (dat is hun roeping) dan manager. Sommigen hebben die baan voor hun (priester)roeping vaarwel gezegd.

Van een burn-out wordt niemand gelukkig. Ook omdat je na herstel van een burn-out toch nooit weer helemaal de oude wordt. ■

Eric van Teijlingen

Jan-Jaap van Peperstraten

Foto: privéarchief

Ik kon me helemaal niet ziekmelden, ik moest alles draaiende houden.

Maar het was toen al te laat. “Ik had op dat moment niks meer kunnen doen om mijn burn-out tegen te houden.”

Het was half januari 2022 toen de situatie steeds meer verslechterde. Van Peperstraten had naar zijn gevoel niets positiefs meer te zeggen, was snel geïrriteerd en had weinig geduld met parochianen. “Ik maakte het ook direct heel persoonlijk. Je hebt niet meer het relativeringsvermogen om dingen op afstand te houden, die afstand was er niet meer. Ik was helemaal doorgeslagen.”

De priester liep toen al een aantal maanden bij de psycholoog, maar voor andere problemen. “Hij had direct al door wat er met mij aan de hand was. Op een gegeven moment zei hij: ‘Waarom meld je je niet gewoon ziek?’. Ik sloeg toen echt op tilt, ik werd er letterlijk misselijk van. Ik kon me helemaal niet ziekmelden, ik moest alles draaiende houden.”

Tijdens dat consult viel het kwartje. “Plonk. Daar zat ik dan, verbijsterd in mijn stoel”. ‘Ik zou me maar ziekmelden als ik jou was’, adviseerde de psycholoog hem dringend, voor minstens twee weken. “Hij wist natuurlijk ook wel dat het langer ging zijn dan twee weken, maar ik moest over die drempel.”

In de dagen die daarop volgden, ging Van Peperstraten “als op de glijbaan naar beneden”. Hij kon op een gegeven moment niets meer, zowel psychisch als fysiek, zelf niet meer het gebruikelijke fietsrondje langs het Markermeer. “Ik was volledig uitgeput. Dit heeft een half jaar geduurd, ik lag er compleet uit.”

Van Peperstraten ging in het najaar van 2022 weer voorzichtig aan de slag. Sinds september 2023 is hij weer volledig aan het werk. Zijn burn-out heeft hem tot nieuwe inzichten gebracht. “Ik gaf corona de schuld. Dat was de meest behapbare verklaring voor mensen. Maar de problemen lagen dieper. Corona heeft alles zichtbaar gemaakt.” Hij weet nu: “Als ik roofbouw op mijzelf pleeg, ben ik niet duurzaam bezig. Ik heb al een keer alles gedaan. En dat liep niet goed af.” ■

Francesco Paloni

Eugène Jongerden

“J e verhuist, je begint weer in een nieuwe parochie. Dingen stapelen zich op. Toen overleed ook nog eens mijn moeder, van het ene op het andere moment. Dat was in november, kort voor december, een hele intensieve maand voor een priester. Hup, en we gaan weer door naar de kerstperiode. Dat is een jaar goed gegaan. Anderhalf jaar later, in februari 2012, knapte er iets.” Een echte burn-out wil hij het niet noemen. Een burn-out is een breed begrip, relativeert pastoor-deken Eugène Jongerden (56). Maar de oververmoeidheid die hem overviel, was dusdanig hevig dat de priester drie maanden rust moest houden. Het ging al enige maanden niet goed met Jongerden. Hij voelde zich futloos en moe. Hij had het gevoel altijd aan te staan. Een gesprek met de huisarts deed hem inzien dat er meer aan de hand was. Het was alsof er een sluier van zijn ogen viel: Jongerden beseftte dat hij overspannen was.

“Ik raakte maar niet over mijn verkoudheid heen”, vertelt hij vanuit zijn pastorie, naast de Urbanuskerk in Amstelveen. “Ik was gewoon niet lekker. De huisarts keek mij aan en zei: ‘is het echt alleen een verkoudheid?’ Toen knapte er iets in mij. Het ging niet meer, de rek was er compleet uit. Je moet dan toegeven aan jezelf dat er echt iets aan de hand is. En dan zit je op een gegeven moment thuis.”

Jongerden werd in 1996 priester gewijd. De priesterroeping die hij van kinds af aan al voelde, noemt hij nog steeds de grondtoon van zijn hele leven. Als jonge kapelaan ging hij in Beverwijk en Wijk aan Zee aan de slag. Na een jaar werd hij parochieadministrator, hij was toen 29 jaar. Een grote parochie, met vijf locaties, waarvan Jongerden

een geheel moest maken. De priester werd twee jaar later ook verantwoordelijk voor de restauratie van een van de kerken. In 2004 volgde er een nieuwe benoeming in Hoorn. De nieuwe parochie was heel anders dan zijn vorige. Jongerden moest leren loslaten. In Hoorn kreeg hij opnieuw de opdracht om van vijf locaties een geheel te maken. Het sluiten van kerken, met alle spanningen van dien, ziet hij als een van de oorzaken van zijn overspannenheid. “Al die negativiteit die op je afkomt”, verzucht de priester. “U gaat onze kerk sluiten’, hoor je dan. Nee, dat doen we met elkaar. Maar ik ben dan de boze manager die in opdracht van de bisschop de boel moet sluiten.” Volgens Jongerden bood de priesteropleiding hem niet voldoende bagage voor wat hem later te wachten stond. “Die is meer gericht op

theologie, psychologie en een stuk spiritualiteit. Maar de integratie met de praktijk ontbreekt misschien. Ik heb natuurlijk stage gelopen, maar de verantwoordelijkheid dragen is totaal iets anders. Ik hoop dat er in de opleiding meer aandacht aan gegeven wordt.” Jongerden denkt dat ook een andere factor heeft bijgedragen aan zijn oververmoeidheid. “Je moet als priester om leren gaan met persoonlijke teleurstellingen. Bijvoorbeeld in het individuele pastoraat. Er is veel geloofskennis weggezakt. Wanneer je bijvoorbeeld voor een uitvaart familieleden probeert uit te leggen hoe een viering eruitziet, sta je soms mijlenver uit elkaar.” Na drie maanden rust pakte Jongerden de draad weer op. Zijn gebedsleven loodste hem door de moeilijke periode. “Het is een heel intensief proces geweest waar ik van geleerd

heb. Je staat als priester 24 uur per dag, zeven dagen in de week continu aan. Je hebt natuurlijk je vrije dag. Maar hoe vaak gebeurt het dat er net een uitvaart is op die vrije dag? Je kan niet altijd nee zeggen. Je staat constant onder druk, van uitvaartondernemers bijvoorbeeld die een strak schema hebben.” Jongerden heeft nu geleerd om meer tijd voor zichzelf te reserveren. Zijn priesterbeeld is compleet veranderd. “Je hoeft niet altijd de herder te zijn die voorop gaat. Ik ben nu meer de begeleider geworden. In de liturgie ben je de voorganger, daarin sta je voorop. Verder ben je een begeleider van het proces. Mensen hebben hoge verwachtingen van een pastoor. Maar je bent ook een mens. En ieder mens heeft behoefte aan een stuk erkenning en bevestiging.” ■

Francesco Paloni

Eugène Jongerden
Foto: Francesco Paloni

De interviews met pastoordeken Jongerden en pastoor Peperstraten zijn geplaatst met toestemming van het *Katholiek Nieuwsblad*. Verder is gebruik gemaakt van G. Gucci's artikel 'Solitudine e disagio del prete: un problema strutturale?' in *La Civiltà Cattolica* (17 juni 2023), waarin hij schrijft over diverse onderzoeken naar priesters, werk en eenzaamheid.

What the WJD happened...

Jongeren blikken terug op hun deelname aan de WJD'23

Begin augustus 2023 kwamen zo'n anderhalf miljoen jongeren uit de hele wereld met paus Franciscus samen in Lissabon, Portugal, voor de Wereldjongerendagen (WJD). Tanja de Bont (26) en Chris Caspers (18) waren twee van de vijfennegentig jongeren uit ons bisdom, die aan dit grootste jongerenevenement ter wereld deelnamen. Een half jaar later blikt SamenKerk met hen terug op deze unieke reis en wat de WJD voor hen persoonlijk betekend heeft.

W

aarom zijn jullie naar de WJD'23 gegaan?

Tanja de Bont: "Mijn ouders hebben elkaar ontmoet op de Wereldjongerendagen van Czestochowa in 1991,

dus de WJD speelt altijd al een rol in mijn levensverhaal. In november 2022 zei mijn moeder tegen mij dat de WJD'23 er aan kwam en of ik meeding. Ik heb twee keer op mijn computer het aanmeldformulier voor me gehad, maar steeds dacht ik: ik ga niet, ik ga niet, ik ken niemand. Maar bij de derde keer dacht ik: ik moet gaan. En toen heb ik me aangemeld. En ik ben blij dat ik dat gedaan heb!"

Chris Caspers: "Ik zou aanvankelijk meegaan met de reis van pater Esko, de priester van mijn parochie in Heemstede, maar die reis ging op het laatste moment niet door. Toen heb ik me direct aangemeld voor de bisdomreis, want ik wilde graag naar de WJD."

Wat is jullie het meest bijgebleven?

Chris reageert meteen: "Met z'n allen overal naartoe lopen, samen de Mis vieren, gewoon met zo'n grote groep jongeren alles samen doen." Tanja denkt even na en zegt: "De wandeltocht naar het veld. Dat was het deel wat voor mij het meeste afzien was. We hebben zo'n zes uur gelopen met allerlei rustpauzes. We deden dat echt samen. We wisten niet hoe lang nog en hoe ver het terrein voor de nachtwake en slotviering nog was."

Ik heb een andere kijk gekregen op het geloof, ook doordat ik nu meer dingen weet. Je kan het je meer eigen maken.

We werden echt getest. En toen kwam je op het veld en het was die dag erg warm. Maar het was wel mooi."

Hoe was de ontvangst weer thuis in de parochie?

Chris lacht: "Dat was leuk en verrassend. Iedereen vroeg hoe we het gehad hadden. Om niet aan iedereen apart ons verhaal te vertellen, hebben mijn zusje Anne en ik een stukje in het parochieblad geschreven. Ja, het was erg leuk dat er zoveel interesse was voor onze verhalen en ervaringen." Tanja: "Ik kerk niet in mijn parochie. De laatste jaren ben ik daar alleen maar geweest voor de begrafenis van mijn vader en de Allerzielenviering. Ik ben regelmatig in het heiligdom in Heiloo, bij de zusters. Daar ga ik naar de Mis, de eucharistische aanbidding en naar andere gebedsmomenten. Je bent er als jongere heel welkom,

Tanja

het is fijn om de zusters te kennen en er zijn daar meerdere gebedsmomenten om naartoe te gaan."

Welke WJD-ervaring zou je graag in je parochie willen introduceren?

Chris Caspers: "Geen idee."

Tanja de Bont: "Wat ik merk is dat de liedjes, die we bij de eucharistievieringen zongen, niet terugkomen in de viering van de H. Mis hier, terwijl die liedjes me meer aanspreken. Ik vind het Tantum Ergo en Salve Regina mooi, maar ik vond de liedjes van onze WJD-reis vrolijk en aansprekend. Ik zou zeggen: laten we de liederen van de WJD ook in de parochies gaan zingen."

Chris: "Het was wel anders om elke dag een viering te hebben tijdens de gehele reis. Niet alleen in Lissabon tijdens de WJD, maar ook op de heen- als terugreis."

Tanja: "Normaal zit je toch wat passief in de kerk. Nu was het meer een samenwerking. Je werd er ook veel meer bij betrokken en daardoor voelde je ook meer bij de viering. De ene keer was die en die misdienaar of lector, de andere keer anderen. We hadden ook een koor van jongeren. Ik deed nog niet zoveel, want ik zat voor het eerst na lange tijd weer eens in de Mis. Maar ik vond dat wel fijn dat we er allemaal bij hoorden."

Heeft de WJD'23 je veranderd?

Chris: "Ik heb wel een andere kijk gekregen op het geloof nu, ook doordat ik nu meer dingen weet. Je kan het je meer eigen maken in plaats van dat je 's zondags gewoon meegaat met je ouders."

Chris

Laten we de liederen van de WJD ook in de parochies gaan zingen

Tanja: "Ja daar sluit ik me bij aan. Ik weet nu beter wat de Mis betekent. Sinds de WJD ga ik vaker naar de Mis, soms meerdere keren per week. Verder bid ik nu dagelijks de rozenkrans. Ik heb zuster Laetitia Dei van het Mensgeworden Woord (werkzaam op het heiligdom van Heiloo - red.) gevraagd hoe ik het getijdengebed met een gebedenboek moeten bidden, dat vind ik prettiger dan met de app. Vrijdags ga ik naar de eucharistische aanbidding op het heiligdom. Ik vind het een hele fijne afsluiting van mijn week. Het geeft mij gelegenheid om even tot rust komen.

Vaak vraag ik me af 'What the WJD happened?', omdat ik eigenlijk nog steeds niet kan duiden wat er precies gebeurd is. Ik denk dat er een moment was in Caleruega, in Noord-Spanje, toen is er heel veel met me gebeurd. We zouden een uur van gebed hebben, waarin ook heel veel mensen gingen biechten. Ik zei tegen m'n kamergenoot waar ze onze sleutel moest neerleggen, zodat ik weg kon gaan uit de aanbidding als ik dat wilde. Ik ben ook gegaan en heb toen het hele uur gehuild op mijn kamer. Toen ik alsnog naar de kapel terug wilde, kon ik de weg niet meer terugvinden. Dat is het breekpunt voor mij geweest. Toen was het er allemaal uit en vanaf dat moment kon ik volop voor de WJD gaan."

Chris: "Voor mij was er een keerpunt in het kleine, oude kerkje op onze camino-pelgrimstocht. Ik moest toen heel intens aan de oma van mijn vader denken. Daar ben ik toen begonnen met het bidden van de rozen-

krans. Na de WJD bad ik die zo drie tot vier keer per week en nu door de drukte eens per week. Een ander bijzonder moment was toen we bij Caleruega naar buiten gingen en we een kruis op een berg vonden." Tanja vult aan: "Ja zo'n kruis zou ik hier ook wel willen om naartoe te kunnen gaan. Dat was toen een bijzondere ervaring. Ja, zo'n WJD kan je leven echt veranderen... en ik heb er heel veel nieuwe vrienden bij."

En voor de toekomst?

"Ik wil gewoon nog een keer naar een WJD," zegt Tanja de Bont direct. En Chris Caspers? "Ik blijf gewoon naar de kerk gaan en de rozenkrans bidden."

En dat kan. Thuis, in je parochiekerk of met het jongerenpastoraat. Daarnaast heeft paus Franciscus alle jongeren voor augustus 2025 uitgenodigd om vanwege het Heilig Jaar naar Rome te komen. En de volgende, echte, WJD is in de zomer van 2027 in Seoel, Zuid-Korea. Misschien is het ook iets voor jou? ■

Carolien Hoogenboom

Kijk hier de vele, mooie foto's als verslag van de WJD'23 van de jongeren van ons bisdom. Meer weten over activiteiten voor jongeren in ons bisdom? Of over de WJD?

www.jongekerk.nl

Terugblik Adrianusjaar

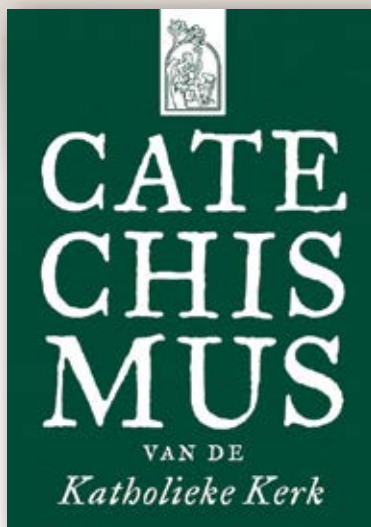
In 2022 was het 500 jaar geleden dat de uit Utrecht afkomstige paus Adrianus werd verkozen en in september 2023 dat hij vijf eeuwen geleden was overleden. Aanleiding voor tentoonstellingen en meer het afgelopen herdenkingsjaar. Dit boekje wil de herinnering aan 'onze' bijzondere pontifex levend houden.

Een buitenstaander in het Vaticaan | Ad van der Helm
ISBN 9789082064728 | € 20,00
info@pausadrianus500.nl

Catechismus

De *Catechismus van de Katholieke Kerk* biedt een heldere, volledige samenvatting van wat katholieken over de hele wereld geloven. De Catechismus beschrijft

wat de Kerk gelooft, hoe dat geloof tot uitdrukking komt, wat het goede leven is en hoe men God kan ontmoeten.

Het Compendium is een samenvatting hiervan. Beiden bij www.kokboekencentrum.nl verkrijgbaar.

Catechismus van de katholieke Kerk
ISBN 9789043540223 | € 44,99
Compendium van de Catechismus
ISBN 9789043540209 | € 20,00

Prachtige pastorale preken

Siem van Diepen heeft als pastoraal werker vele preken gehouden in Bergen en Schoorl. Parochianen blij en met een grote glimlach dacht de pastoor

wel eens: verdraaid, hoe doet hij dat toch? Preken is een kleinkunst, schrijft Van Diepen. Dat klopt. Wat op papier staat, wordt pas een preek door de wijze waarop de woorden worden uitgesproken en het hart van de luisteraar weten te raken. In dit boek geeft Van Diepen inzicht naar het verborgen werk achter een preek met toelichtende introducties en met preken om te lezen en daarna even stil te zijn. Prachtige pastorale preken is een boek voor parochianen en voor (aanstaande) pastores.

Stil en verborgen. Pastorale preken
Siem van Diepen | verkrijgbaar in de beide boekhandels in Bergen NH en bij de auteur:
siemvandiepen@hotmail.com
€ 19,50 (excl. verzendkosten)

Ingrid Henkemans is erfgoedsspecialist van Museum Catharijneconvent en inventariseert en adviseert de kerken van het Bisdom Haarlem-Amsterdam.

De kruisweg van Nes aan de Amstel

Veertien scènes in porselein

Parochies en kerken zijn erfgoed- en schatbewaarders. De gebouwen zijn in een bepaalde stijl opgetrokken. In iedere kerk zijn er kunstschaten: van een glas-in-loodraam tot een heiligenbeeld, van liturgische voorwerpen tot aan kunst met een grote K. **SamenKerk** opent voor u een klein kiertje van deze schatkamer.

genomen dat Franciscus van Assisi (1181-1226) dé promotor was van het in gebed afleggen van de kruisweg.

In eigen kerk

Aangezien niet iedere gelovige zich een reis naar het Heilig Land kon permitteren werden de belangrijkste momenten van de weg, die Christus naar het kruis maakte door kunstenaars verbeeld. Zo kon een gelovige in de eigen kerk de *Via Dolorosa* lopen en bij de verschillende kruiswegstaties stilstaan. In vroeger tijden was het zelfs mogelijk hier een aflat mee te verdienen.

T

ijdens de Goede Week staan gelovigen over de hele wereld stil bij het lijden en sterven van Christus. Op Goede Vrijdag wordt dan de kruisweg gelopen, in Jerusalem de *Via Crucis* of *Via Dolorosa* geheten. Door

fysiek of in gebed de weg, die Christus aflegde van paleis van Pontius Pilatus tot zijn kruisiging op de berg Golgotha ook als gelovige af te leggen, wordt heel letterlijk stilgestaan bij het lijdensverhaal uit de evangeliën.

Het is niet helemaal duidelijk hoe het lopen of overwegen van de kruisweg is ontstaan. Er wordt gezegd dat dit al begon bij Maria, die – na het sterven van Christus – dezelfde lijdensweg aflegde als haar Zoon om op deze manier zo dicht mogelijk zijn lijden en sterven te benaderen. Over het algemeen wordt aan-

Een kruiswegstatie is vaak een reliëf dat in uiteenlopende materialen als gips, steen, hout of brons is uitgevoerd, maar bestaat meestal uit een reeks schilderijen. In parochiekerken of kapellen telt een kruisweg bijna altijd veertien afbeeldingen; in bedevaartsplaatsen vaak vijftien (met de Verrijzenis als vijftiende statie). Het uitgebeelde lijdensverhaal begint met het moment waarop Christus ter dood veroordeeld wordt door Pontius Pilatus.

Onmenselijk lijden

In Jezus' tijd was sterven aan het kruis een zeer oneervolle manier om te sterven, gereserveerd voor misdadigers en slaven. Voor de Romeinen was een kruisiging de ultieme manier om iemand zo veel mogelijk te vernederen en te pijnigen. Wrang genoeg was het in die tijd voor velen een vorm van vermaak.

Jeruzalem

In het lijdensverhaal krijgt Christus na zijn veroordeling de opdracht om zijn kruis op te nemen en het door de straten van Jeruzalem te dragen tot Golgotha (wat 'schedelplaats' betekent), een plek net buiten de stadsmuren van het Oude Jeruzalem waar alle kruisigingen in

die tijd plaatsvonden. Onderweg valt Hij verschillende keren. Dit wordt in de staties drie, zeven en negen verbeeld. Ook heeft Christus onderweg verschillende ontmoetingen. Hij ontmoet zijn moeder (statie vier), Simon van Cyrene - een omstander - die opgedragen wordt het kruis van Christus een eind voor Hem te tillen (statie vijf), Veronica die langs de weg staat en zijn gelaat droogt (statie zes) en Christus troost onderweg wenende vrouwen (statie acht). De laatste vier staties hebben betrekking op het kruisigen, het sterven en begraven van Christus.

Nes aan de Amstel

Een heel speciale kruisweg, uitgevoerd in geglazuurde porseleinen tegels, bevindt zich in de H.-Urbanuskerk in Nes aan de Amstel. De kruisweg vormt als het

Statie 6 (Veronica droogt Jezus' gelaat), rechts, en links statie 7 (Jezus valt voor de tweede keer onder het kruis).

Schenkers-inscriptie pastoor Droog

ware de gehele lambrisering van de kerk. Architect Joseph Cuypers - zoon van de grote Pierre Cuypers - ontwierp de kruiswegstaties in 1903 voor deze kerk, zijn eerste zelfstandige bouwwerk. Cuypers ontwierp veertien passiescènes met daaronder een prachtig versierde band van bloemmotieven. Het geheel liet hij uitvoeren door de bekende plateelfabriek Wed. N.S.A. Brantjes & Co uit Purmerend.

De kruiswegstaties werden in 1904, ter gelegenheid van het zilveren priesterfeest van pastoor M.P.R. Droog (pastoor van 1898-1907), door de parochie, het zangkoor en een aantal individuele parochianen, aan de pastoor cadeau gedaan. De gehele reeks kostte 6.000 gulden, in die tijd een fortuin. Onderaan de verschillende staties zijn de initialen van de verschillende schenkers te zien.

Een aardig detail is dat op de eerste statie links onderaan 'M.D. Pastoor' staat, waardoor we weten dat pastoor Droog aan zijn eigen cadeau bijdroeg. ■

Ingrid Henkemens

Agenda

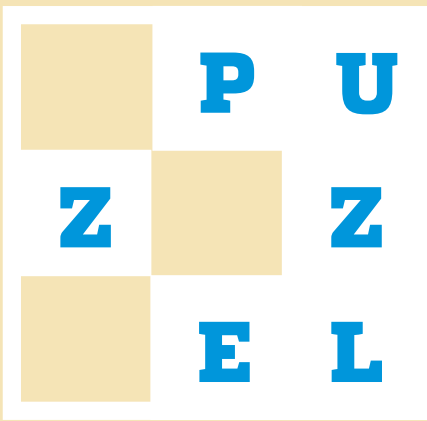
Wijzigingen voorbehouden

Februari 2024

- 3 februari** Gedachtenis H. Blasius | Blasiuszegen
- 11 februari** Gedachtenis O.L.V. van Lourdes | Wereldziekendag
- 14 februari** Aswoensdag begin van de Veertigdagentijd | begin van de bisschoppelijke vastenactie www.vastenactie.nl
- 18 februari** Eerste zondag Veertigdagentijd
- 25 februari** Tweede zondag Veertigdagentijd
- 29 februari** Schrikkel dag

Maart 2024

- 3 maart** Derde zondag Veertigdagentijd
- 9 maart** Oriëntatiedag Willibrordseminarie | zie pag. 24
- 10 maart** Vierde zondag Veertigdagentijd | Zondag Laetare
- 13 maart** Elfde verjaardag verkiezing paus Franciscus
- 13 maart** Feest van H. Mirakel van Amsterdam | t/m 17 maart Mirakelweek
- 16-17 maart** Stille Omgang (Amsterdam) | www.stille-omgang.nl
Zie pag. 13
- 17 maart** Vijfde zondag Veertigdagentijd
- 19 maart** Hoogfeest van Sint Jozef
- 24 maart** Palmzondag | begin van de Goede Week
- 27 maart** Chrismamis in de Sint-Bavokathedraal | Zie pag. 24
- 28 maart** Witte Donderdag
- 29 maart** Goede Vrijdag
- 30 maart** Stille of Paaszaterdag

Wat kunt u winnen?

1		2	3	4	5		6
	SK	7				SK	
8	9	SK	10		SK	11	
12		13			14		
15				SK	16		
17		SK	18	19	SK	20	
	SK	21			22	SK	
23							

De correcte oplossing van de kerst-puzzel 2023 was: **Val op je knieën, hoor de stemmen van de engelen, O goddelijke nacht, toen Christus werd geboren, O goddelijke nacht.** Het is het refrein (in het Nederlands) van het Engelse kerstlied 'O Holy Night'.

We mochten een record aan correcte inzendingen ontvangen. Dank daarvoor. De tien prijswinnaars hebben inmiddels bericht ontvangen over hun speciale ontvangst op 10 februari bij de Abdij van Egmond. Gefeliciteerd!

Uit de tientallen ingezonden ingekleurde kersttekeningen hebben we de mooiste vijf gekozen. Ook zij hebben hun prijs ontvangen.

- Jinte (5 jaar)
- Ella (6 jaar)
- Josie (6 jaar)
- Catherine (12 jaar)
- A. Bond (87 jaar)

Doe mee en maak kans op één van de drie boeken **Het jaar 1000. Nederland in het midden van de Middeleeuwen** van Annemariëke Willemsen (catalogus bij de tentoonstelling in het Rijksmuseum van Oudheden in Leiden) t.w.v. € 24,95.

Horizontaal

- 1 Daar in Groningen hoor je niets
- 7 Een schoolonderzoek bevestigt de smaak
- 8 Toverland
- 10 Bijvoorbeeld
- 11 Koud!
- 12 Indiaan die te lang in de zon heeft gezeten
- 15 Steunpilaar in de omroep
- 16 Deze vis zwemt er weer in
- 17 Dezelfde computerafdeling
- 18 Niet alleen in het kort
- 20 Engelse munt voor doven
- 21 Die stenen zijn waardeloos
- 23 Spierpijn in de hals is een ziekte

Verticaal

- 1 Met kijken erachter komen
- 2 Staat met Kerst op stal
- 3 Amusant als je gestorven bent?
- 4 Hij regeerde oliedom
- 5 Kinderwoordje volgens de akten
- 6 Komt de Engelse edelman per boot?
- 9 Een hartig woordje
- 11 Hier draait de film: "Het tweeslachtige rund"
- 13 Zo denken wij erover
- 14 Drankje gaat omhoog
- 19 Lucht van Bach
- 21 Het vermogen van een rijdier
- 22 Geen voorwoord

Stuur uw oplossing (met vermelding van naam en adres) vóór 15 maart naar: **Redactie SamenKerk, Postbus 1053, 2001 BB Haarlem.**
Of mail naar: samenkerk@bisdomhaarlem-amsterdam.nl

Bisdom Haarlem-Amsterdam | Magazine SamenKerk

Postzegel

Bisdom Haarlem-Amsterdam | Magazine SamenKerk

Postzegel

God
houdt van
jou... en ik
stiekem
ook!

God houdt van jou...

*...en ik stiekem
ook!*